

**Πανεπιστήμιο Αιγαίου
Τμήμα Γεωγραφίας**

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΓΕΩ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Σπύρος Αναγνώστου

ΔΙΕΘΝΗΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

- Ukraine on Fire – Oliver Stone

- <https://youtu.be/IwZApPCFXIc>

<https://youtu.be/zmnaqqQ8VeA>

ΜΙΧΑΛΗΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ
ΠΡΟΦΗΤΙΚΗ ΟΜΙΛΙΑ ΤΟ 1996.

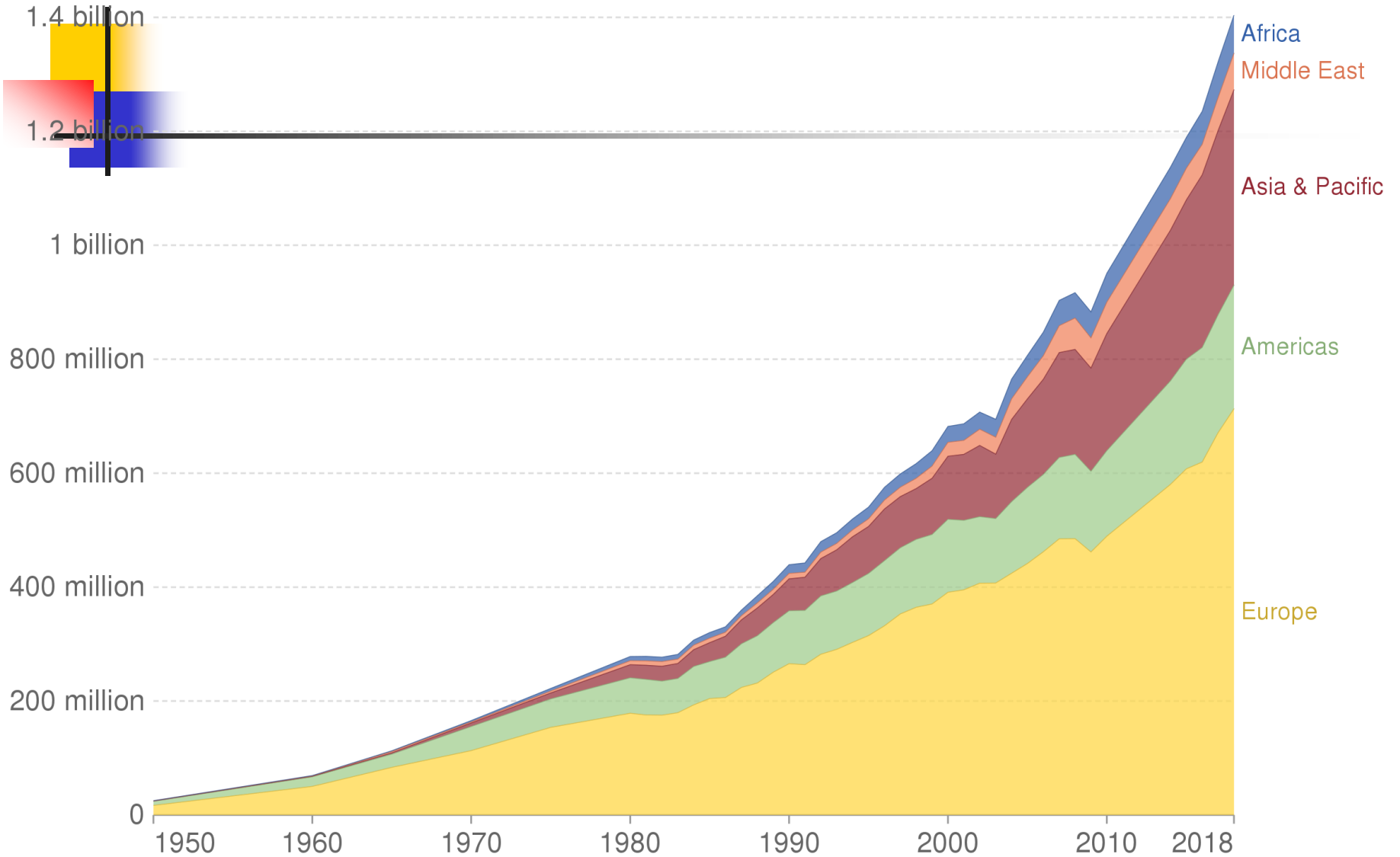
ΣΤΙΣ 22.1.2014 ΣΤΟ ΑΝΟΙΧΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΤΟΥ ΦΩΦ

■ Διεθνής Τουρισμός

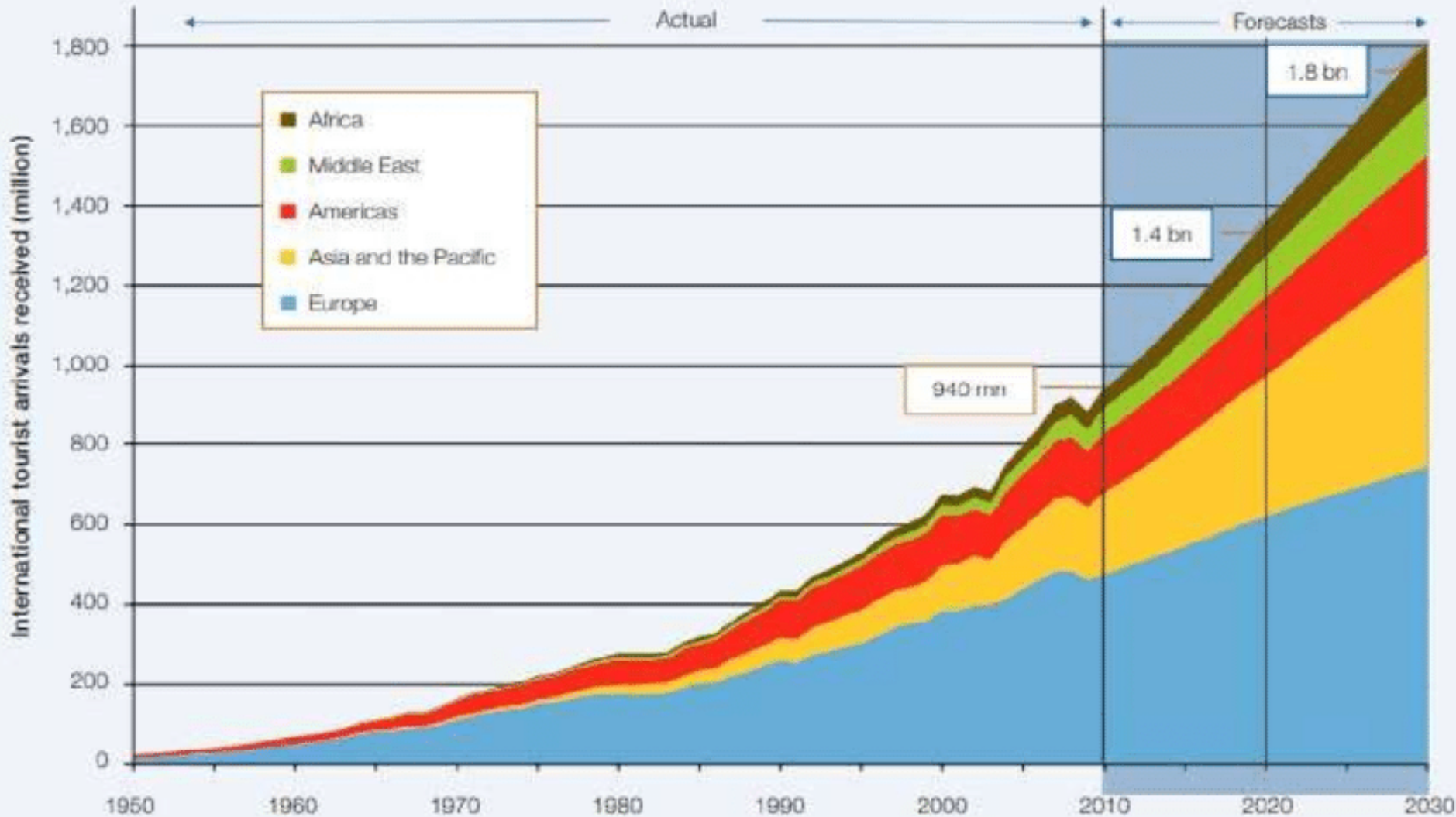
- Παλαιότερα, περιορισμένος σε μικρές ελίτ
- Σήμερα απευθύνεται στα ευρύτερα στρώματα όλων των ανεπτυγμένων κρατών
- Από το 2011, ο αριθμός των διεθνών Τουριστών ξεπέρασε το **ένα δισεκατομμύριο** ετησίως

International tourist arrivals per year by region

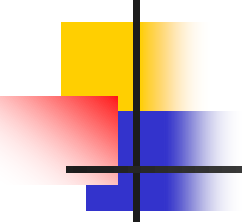
Εξέλιξη των διεθνών τουριστικών αφίξεων, από το 1950 και προβολή ως το 2030

ΠΗΓΗ : UNWTO

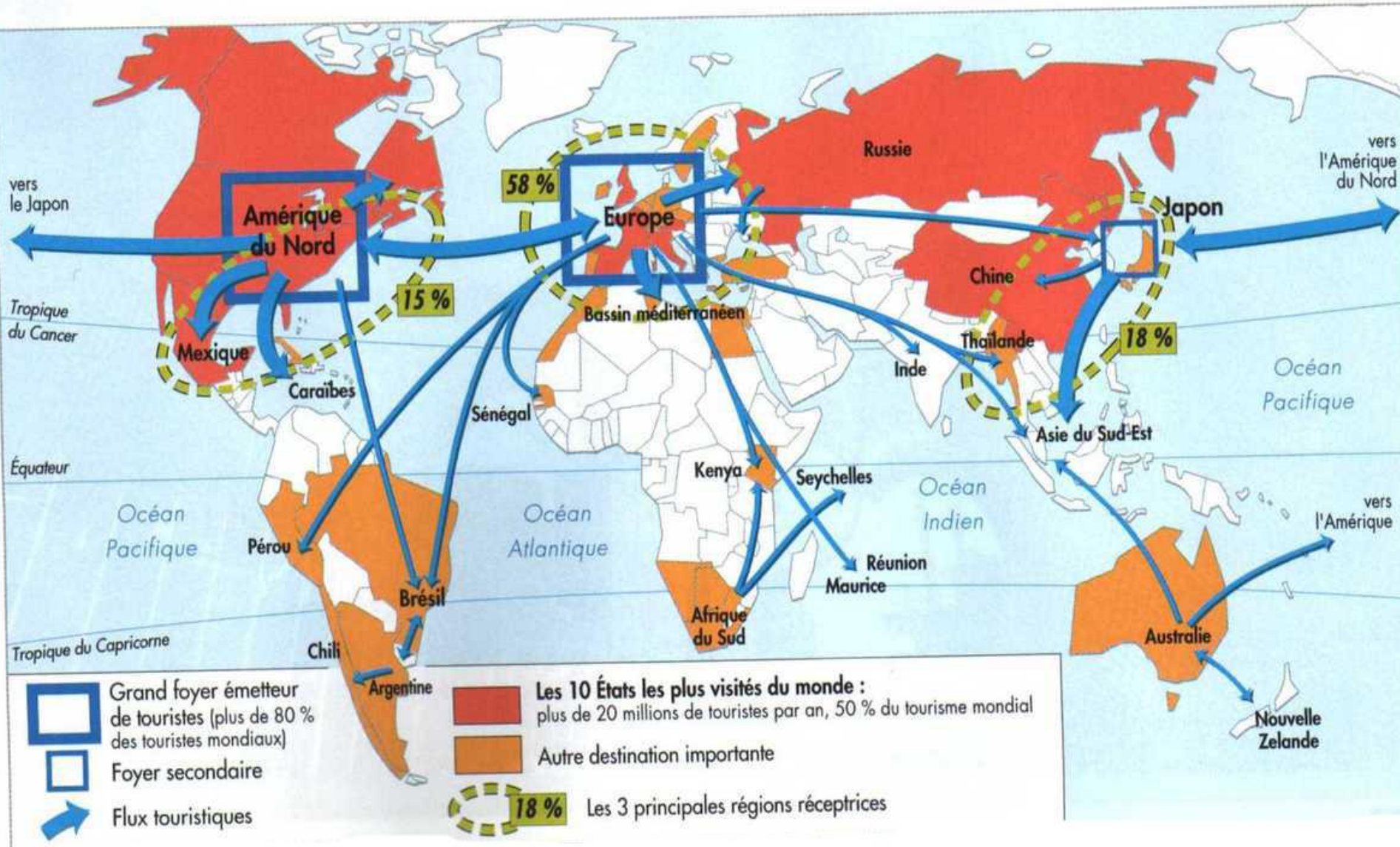
- Σημαντικές οι οικονομικές διαστάσεις του φαινομένου :

- - Ένας από τους σημαντικότερους οικονομικούς τομείς παγκοσμίως
- 12% του παγκοσμίου ΑΕΠ
- Υπολογίζεται ότι πάνω από 231 εκατομμύρια άτομα απασχολούνται στον τομέα
(κατά το *Παγκόσμιο Συμβούλιο Τουρισμού και Ταξιδίων WTTC*)

-
- Η ραγδαία ανάπτυξη του Διεθνούς Τουρισμού, που χρονολογείται από το 1960 και μετά, οδήγησε σε μια πολύ μεγαλύτερη διάχυση των ροών, προς όφελος νέων προορισμών της τουριστικής «περιφέρειας».
 - Ωστόσο, η θέση που έχουν κερδίσει πολλοί από αυτούς τους νέους προορισμούς αποδεικνύεται συχνά επισφαλής.

-
- Η διεύρυνση του παγκόσμιου τουριστικού χώρου, τόσο των χωρών προέλευσης όσο και των χωρών-προορισμών, επέφερε μεγάλες αλλαγές -αλλά όχι ολοκληρωτική ανατροπή της παγκόσμιας ιεραρχίας.

- Στο επίπεδο των χωρών προορισμού, παρά την εντυπωσιακή είσοδο της Κίνας και άλλων Ασιατικών χωρών, οι ισορροπίες διατηρούνται:
- Οι πιο παλιές τουριστικές χώρες παραμένουν στον κεντρικό πυρήνα του παγκόσμιου τουρισμού, τόσο ως χώρες προέλευσης όσο και ως τουριστικοί προορισμοί

-
- Τα στατιστικά δεδομένα των τουριστικών ροών έχουν πολύ **σχετικό χαρακτήρα**.
-

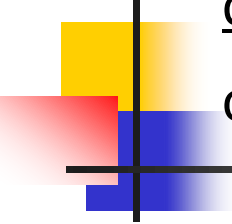
- Παραδείγματος χάριν,
- εσωτερικές ροές γίνονται διεθνείς, με τις αλλαγές συνόρων (όπως σε Τσεχοσλοβακία, Γιουγκοσλαβία κλπ)
- Οι μετακινήσεις Σλοβάκων σε διπλανά Τσέχικα εμπορικά κέντρα καταγράφονται στην Τσεχία ως “Τουρισμός για shopping”

- Άλλο παράδειγμα:

- Στην **Γαλλία**, οι Γερμανοί, Βρετανοί, κλπ που διασχίζουν με τα αυτοκίνητα τους τη χώρα κατευθυνόμενοι σε Μεσογειακούς τουριστικούς προορισμούς καταγράφονται ως τουρίστες.
- Αυτό ευθύνεται, σε κάποιον βαθμό, για την σαφή «πρωτοκαθεδρία» της Γαλλίας (75 εκατομμύρια διεθνείς τουρίστες το 2022)
- Αντίθετα, στην γειτονική **Ισπανία** γίνεται διαχωρισμός ανάμεσα στους τουρίστες που διαμένουν στη χώρα (πάνω από 60 εκατομμύρια) και τους τουρίστες «τράνζιτ» (περίπου 30 εκατομμύρια επιπλέον).

-
- ... Υπάρχει ακόμα μια ιδιαίτερη κατηγορία που αλλοιώνει τις στατιστικές :
-

- ανάμεσα στους διεθνείς επισκέπτες πολλών χωρών κρύβονται επίσης και εν δυνάμει μετανάστες, οι οποίοι δεν βρίσκουν άλλον τρόπο για να μεταναστεύσουν παρά το «τουριστικό άλλοθι».
- Αυτοί δοκιμάζουν την τύχη τους στην χώρα άφιξης, πολύ συχνά αναζητώντας δουλειά μάλιστα στον Τουριστικό Τομέα (ξενοδοχεία, εστίαση)

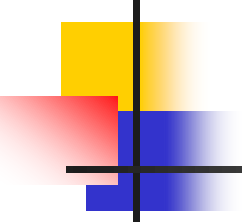
-
- Η συνολική εικόνα πάντως, για το τεράστιο μέγεθος και την συνεχή αύξηση των διεθνών τουριστικών ροών στον κόσμο δεν αλλάζει ουσιαστικά.
-

- Σύμφωνα με τον UNWTO, ο ετήσιος Διεθνής Τουρισμός αφορούσε, το 2017, το **14%** του παγκόσμιου πληθυσμού...
- ...ενώ, εφαρμόζοντας πιο περιοριστικούς ορισμούς, (λαμβάνοντας υπ' όψιν μόνο τις μετακινήσεις όπου δηλώνεται ότι ο σκοπός είναι η αναψυχή και οι διακοπές) έχουμε το **8%** του παγκόσμιου πληθυσμού να συμμετέχει ετησίως στον Διεθνή Τουρισμό.

Οι νέοι παίκτες...

- Τις τελευταίες 2 με 3 δεκαετίες εμφανίστηκαν στην διεθνή τουριστική σκηνή πολλοί και μεγάλοι νέοι παίκτες.
- Η **Νότιος Αφρική**, μετά το apartheid και την διεθνή απομόνωση, ανήλθε πολύ γρήγορα στην πρώτη θέση του Αφρικανικού Τουρισμού (της υποσαχάρειας Αφρικής).
- → Από **ένα** εκατομμύριο αφίξεις το 1990, πέρασε σε πάνω από **10** εκατομμύρια το 2010.

Οι νέοι παίκτες...2

-
- Ακόμα πιο εντυπωσιακή είναι η περίπτωση της **Κίνας** (η οποία το 1965 είχε υποδεχθεί μόλις 170.000 τουρίστες).
 - Το 2019 έφτασε να υποδεχτεί πάνω από 145 εκατομ. Διεθνείς Αφίξεις, ενώ υπολογίζεται ότι ο Τουρισμός στην χώρα συνδέεται με 72 εκατομμύρια θέσεις απασχόλησης...

Η ανάδυση νέων προορισμών είναι ωστόσο σταδιακή ...

- Οι 15 πρώτοι τουριστικοί προορισμοί (χώρες) αντιπροσώπευαν ακόμα το 57% των παγκόσμιων ροών το 2010, (έναντι όμως 68% το 1990)

- Οι τουριστικές ροές προσαρμόζονται συνεχώς, σύμφωνα με τις μεγάλες περιφερειακές, ή τοπικές, κρίσεις

- - παράδειγμα των Κροατικών ακτών και του Μαυροβουνίου

- - παράδειγμα των ισλαμικών κρατών της Μέσης Ανατολής, αλλά και των Φιλιππίνων

παράδειγμα:
Μαρόκο, μετά τον Δεκέμβριο του 2018

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΑ ...

- υπάρχουν νησιωτικοί προορισμοί στον «τουριστικό χάρτη» οι οποίοι παίζουν το χαρτί του «προορισμού - καταφύγιο»
 - - Μαυρίκιος, Σεϋχέλλες, στον Ινδικό
 - - Κούβα, Δομινικανή Δημοκρατία, στην Καραϊβική

■ Η περιφερειακή προσέγγιση

αναδεικνύει το κυρίαρχο βάρος του **Ευρωπαϊκού χώρου**, που συγκεντρώνει το **54,6%** των διεθνών ροών το 2012.

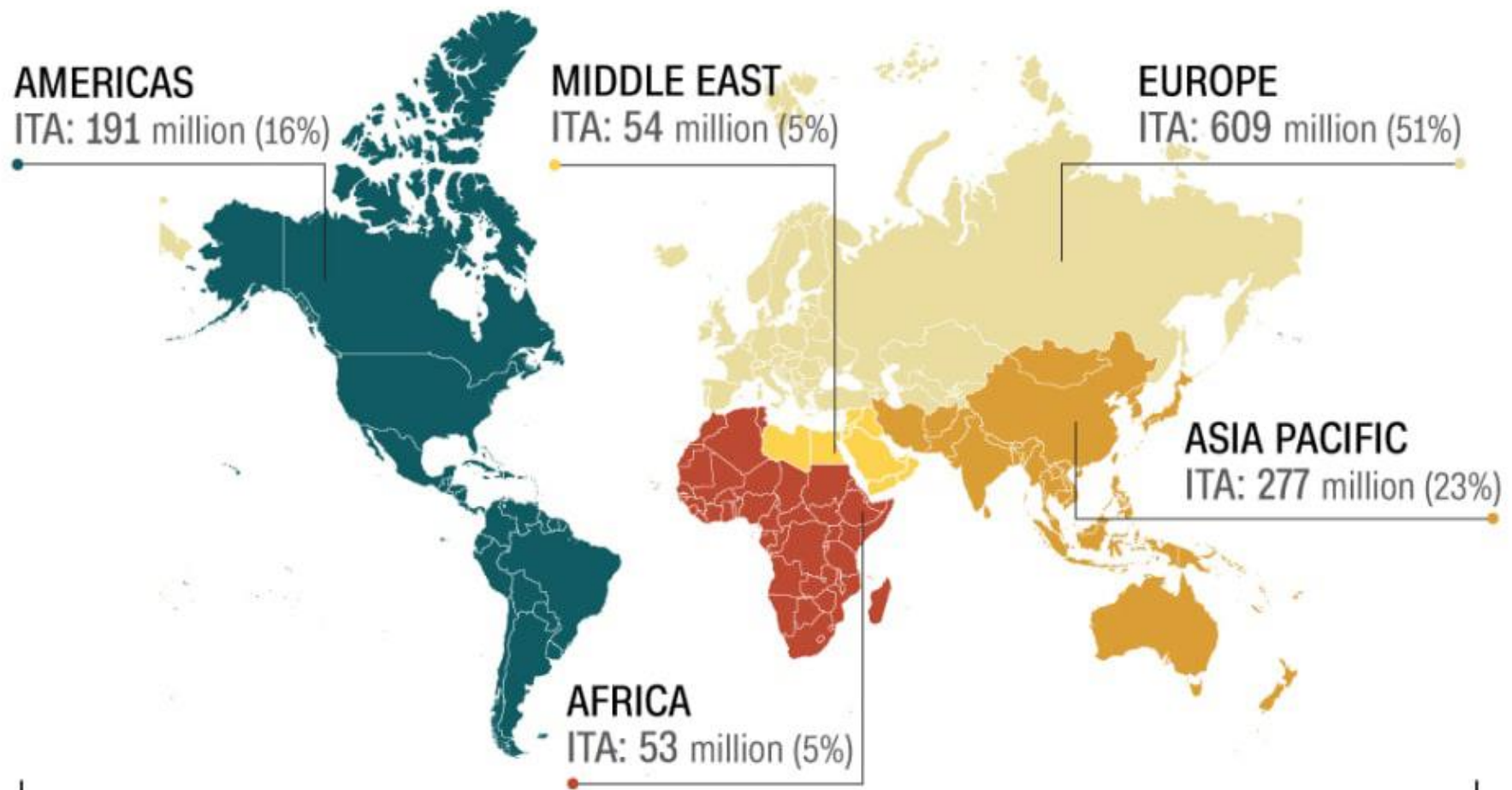
- Η **Αμερική**, με **16,6%**, βρίσκεται πλέον στην τρίτη θέση.
- Το μερίδιο και των δύο αυτών περιοχών περιορίζεται, με την συνεχή αύξηση της αγοράς της **Άπω Ανατολής και Ειρηνικού**, η οποία, ωθούμενη από την ραγδαία οικονομική ανάπτυξη παρουσιάζει την πιο εντυπωσιακή αύξηση.

-
- εντυπωσιακούς **ρυθμούς αύξησης** γνώρισαν επίσης και η **Νότια Ασία** η **Αφρική** και η **Μέση Ανατολή**
-

- όμως δεν θεωρούνται τόσο σημαντικοί, λόγω του σχετικά μικρού όγκου που αντιπροσωπεύουν οι περιοχές αυτές στις Διεθνείς Αφίξεις, οι οποίες, προσθετικά, δεν φτάνουν παρά στο 10,5% του συνόλου.

Οι διεθνείς τουριστικές αφίξεις στις μεγάλες περιοχές του κόσμου

2015 ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΑΦΙΞΕΙΣ

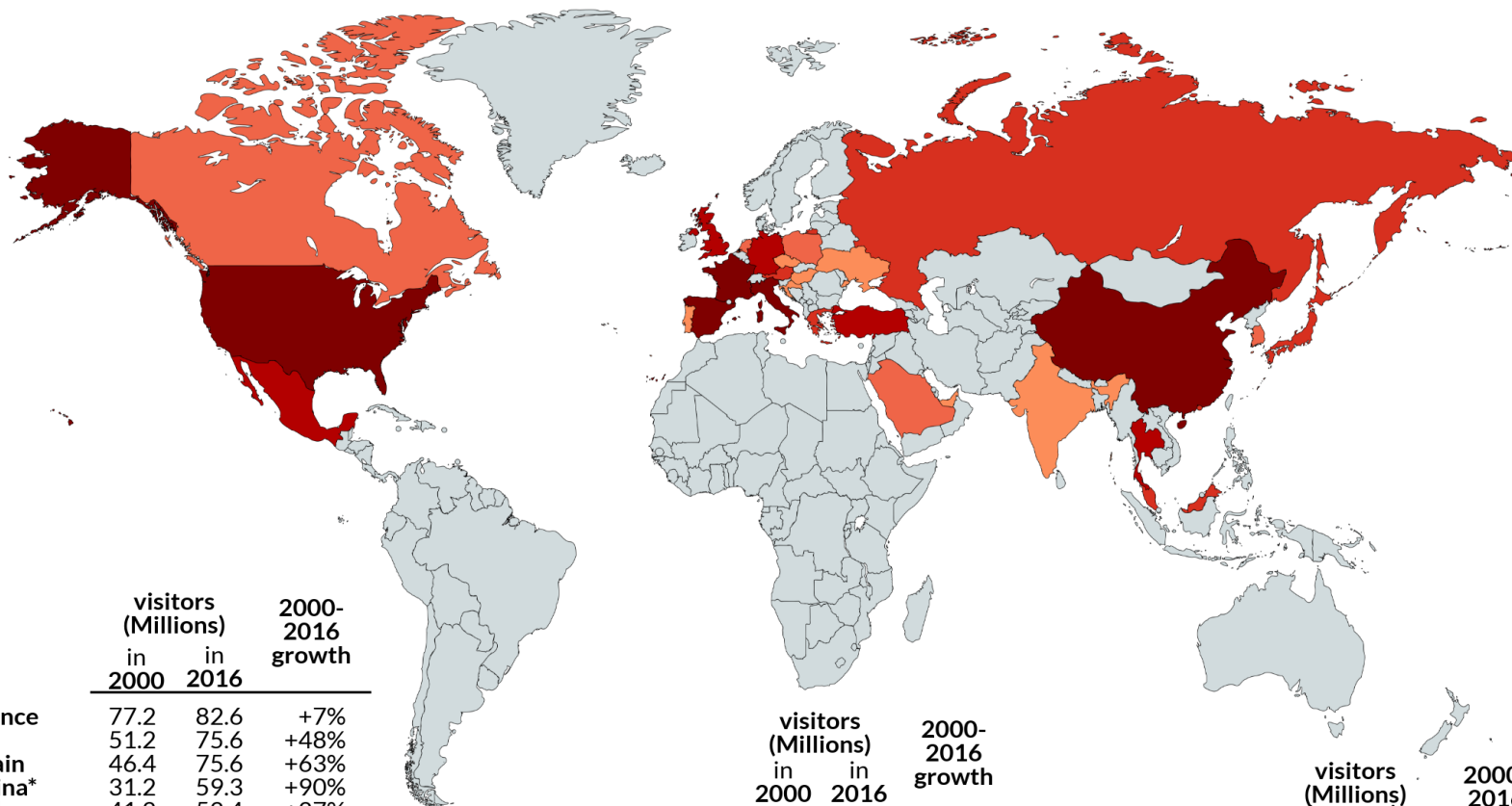
WORLD: 1.184 MILLION

SOURCE: UNWTO World Tourism Barometer

ΑΦΙΞΕΙΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ - ΠΡΩΤΕΣ 30 ΧΩΡΕΣ – 2016

ΠΗΓΗ : WTO

*China: not included Hong Kong and Macao

	visitors (Millions)		2000-2016 growth
	in 2000	in 2016	
1. France	77.2	82.6	+7%
2. US	51.2	75.6	+48%
3. Spain	46.4	75.6	+63%
4. China*	31.2	59.3	+90%
5. Italy	41.2	52.4	+27%
6. UK	23.2	35.8	+54%
7. Germany	19.0	35.6	+87%
8. Mexico	20.6	35.0	+70%
9. Thailand	9.6	32.6	+240%
10. Turkey	9.6	31.3	+226%
11. Austria	18.0	28.1	+56%
12. Malaysia	10.2	26.8	+163%
13. Hong Kong	8.8	26.6	+202%
14. Greece	13.1	24.8	+89%

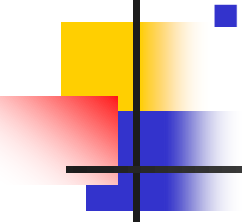
	visitors (Millions)		2000-2016 growth
	in 2000	in 2016	
15. Russia	21.2	24.6	+16%
16. Japan	4.8	24.0	+400%
17. Canada	19.6	20.0	+2%
18. Saudi Arabia	6.6	18.0	+173%
19. Poland	17.4	17.5	+1%
20. South Korea	5.3	17.2	+224%
21. Netherlands	10.0	15.8	+58%
22. Macao	5.2	15.7	+202%
23. Hungary	3.0	15.3	+410%

	visitors (Millions)		2000-2016 growth
	in 2000	in 2016	
24. UAE	3.1	14.9	+381%
25. India	2.6	14.6	+462%
26. Croatia	5.3	13.8	+160%
27. Ukraine	6.4	13.3	+108%
28. Singapore	6.1	12.9	+112%
29. Czech Rep.	4.8	11.9	+148%
30. Portugal	5.7	11.4	+100%

- Κατά έναν πολύ σημαντικό βαθμό, οι αφίξεις διεθνών τουριστών έχουν **γειτονικές χώρες προέλευσης**.

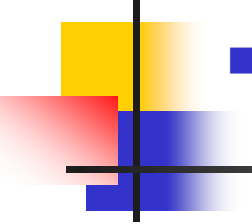
- Πολύ χαρακτηριστικό τέτοιο παράδειγμα αποτελεί η **Γαλλία**, όπου τα $\frac{3}{4}$ των διεθνών αφίξεων έχουν προέλευση γειτονικές χώρες: Γερμανία (20,4%), Βρετανία (16%), Ολλανδία (15,6%), Βέλγιο-Λουξεμβούργο (12,5%) και Ιταλία (8,6%)

- Ανάλογη είναι η εικόνα και για την **Ισπανία**, με πρώτες χώρες προέλευσης την Βρετανία (26,5%) και την Γερμανία (23,7%).

-
- Στις χώρες αυτές είναι εξάλλου πολύ σημαντικές και οι εσωτερικές τουριστικές ροές,
 - με χαρακτηριστικότερη την **Ισπανία**, όπου το 2000 πραγματοποιήθηκαν 562 εκατ. διανυκτερεύσεις από εγχώριους τουρίστες, έναντι «μόλις» 402 εκατ. διανυκτερεύσεων από αλλοδαπούς...

-
- Οι μεγάλες χώρες **προέλευσης** των τουριστικών ροών ταυτίζονται με τις μεγάλες παγκόσμιες οικονομίες.
 - Οι 10 πρώτες χώρες προέλευσης συγκεντρώνουν το 51% της παγκόσμιας τουριστικής δαπάνης, ενώ με τις 10 επόμενες, το ποσοστό αυτό φτάνει το 70%

Μερίδιο της παγκόσμιας αγοράς (%)

**Διεθνείς Τουριστικές Αφίξεις
(ΙΤΑ), 2010
842 εκατ.**

**Διεθνείς Τουριστικές Δαπάνες
(ΙΤΡ), 2010
US\$ 735 δις**

Αμερική

ΙΤΑ: 136 εκατ. (16%)
ΙΤΡ: US\$ 145 δις (21%)

Ευρώπη

ΙΤΑ: 458 εκατ. (54%)
ΙΤΡ: US\$ 348 δις (51%)

Μέση Ανατολή

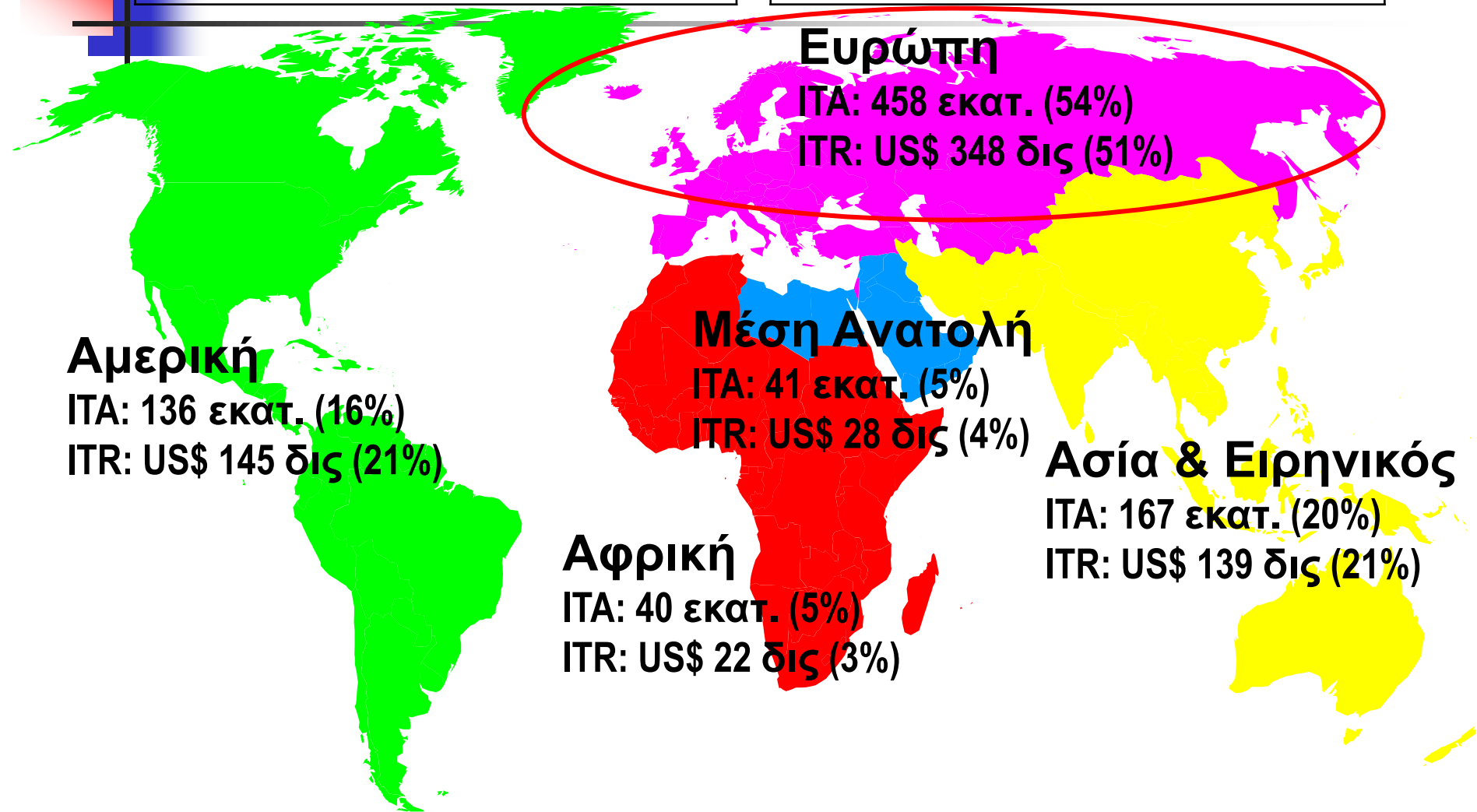
ΙΤΑ: 41 εκατ. (5%)
ΙΤΡ: US\$ 28 δις (4%)

Αφρική

ΙΤΑ: 40 εκατ. (5%)
ΙΤΡ: US\$ 22 δις (3%)

Ασία & Ειρηνικός

ΙΤΑ: 167 εκατ. (20%)
ΙΤΡ: US\$ 139 δις (21%)

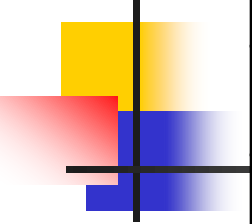
ΟΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ το 2018 (ΔΙΣ \$)

ΠΗΓΗ : WTO

ΟΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ (ΔΙΣ \$)

ΠΗΓΗ : WTO

	2005	2010	2012
ΚΙΝΑ	21,8	54,9	102,0
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	74,4	78,1	83,8
ΗΠΑ	69,9	75,5	83,7
Η.Β.	59,6	50,0	52,3
ΡΩΣΙΑ	17,3	26,6	42,8
ΓΑΛΛΙΑ	31,8	39,0	38,1
ΚΑΝΑΔΑΣ	18,0	29,6	35,2
ΙΑΠΩΝΙΑ	27,3	27,9	27,2
ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	11,3	22,2	27,6
ΙΤΑΛΙΑ	22,4	27,1	26,2
ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗ	10,1	18,7	22,4

Διεθνής Τουρισμός : η κυριαρχία των αερομεταφορών

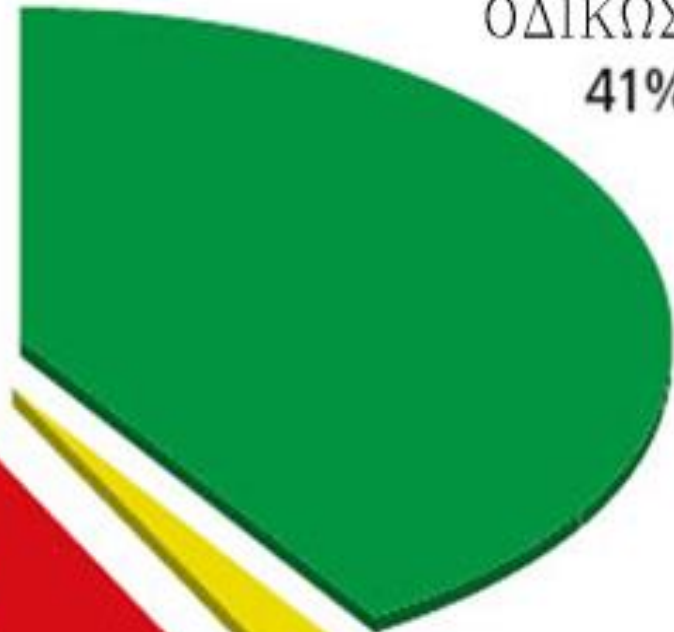
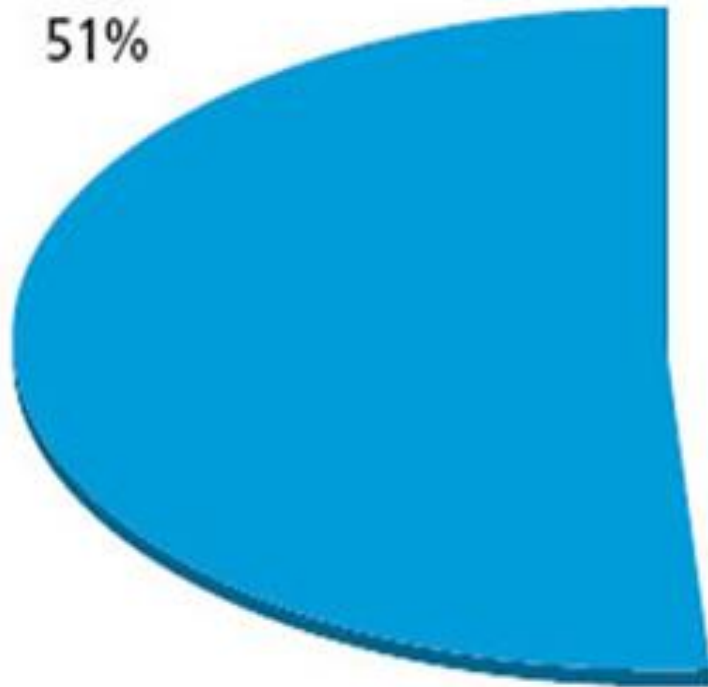

ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΩΣ

51%

ΟΔΙΚΩΣ

41%

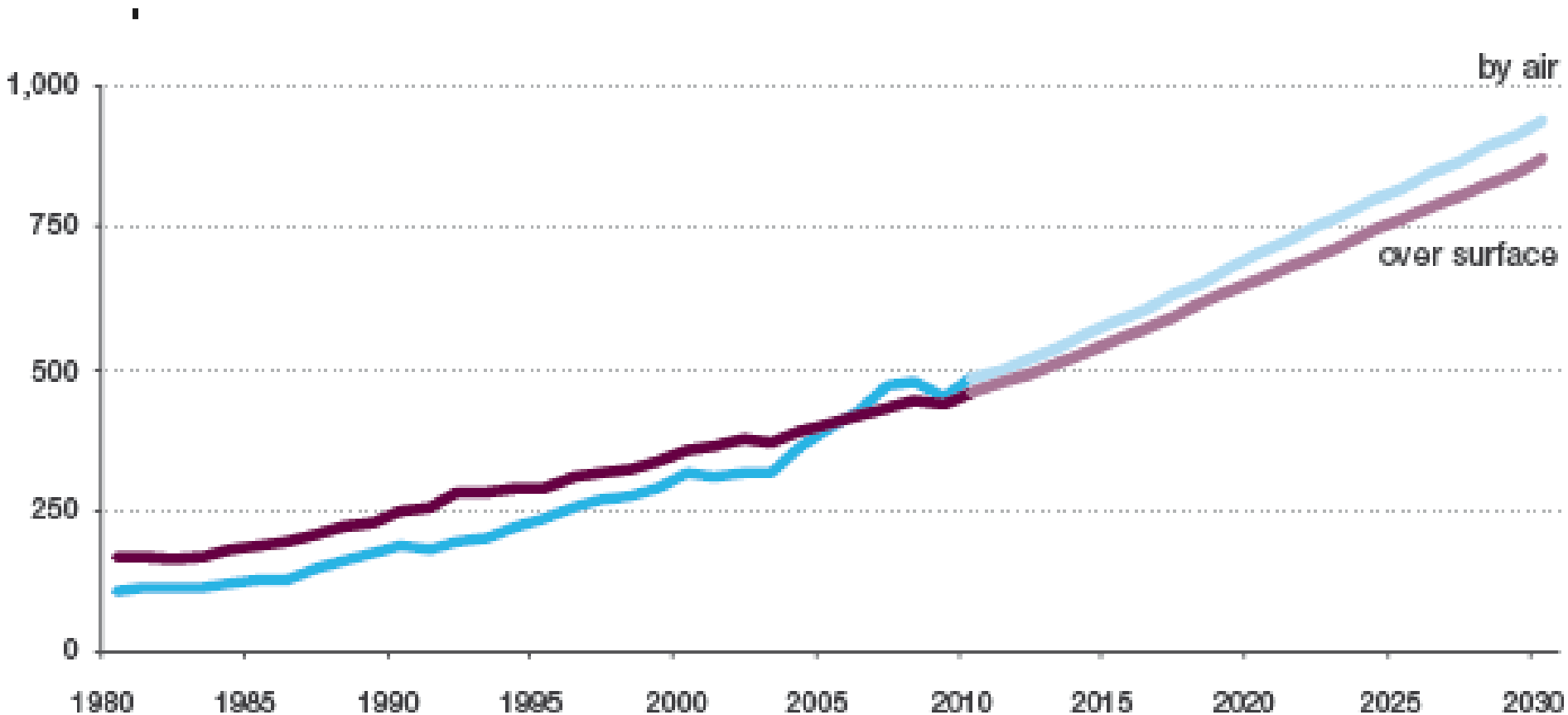

ΑΚΤΟΠΛΟΙΚΩΣ 6%

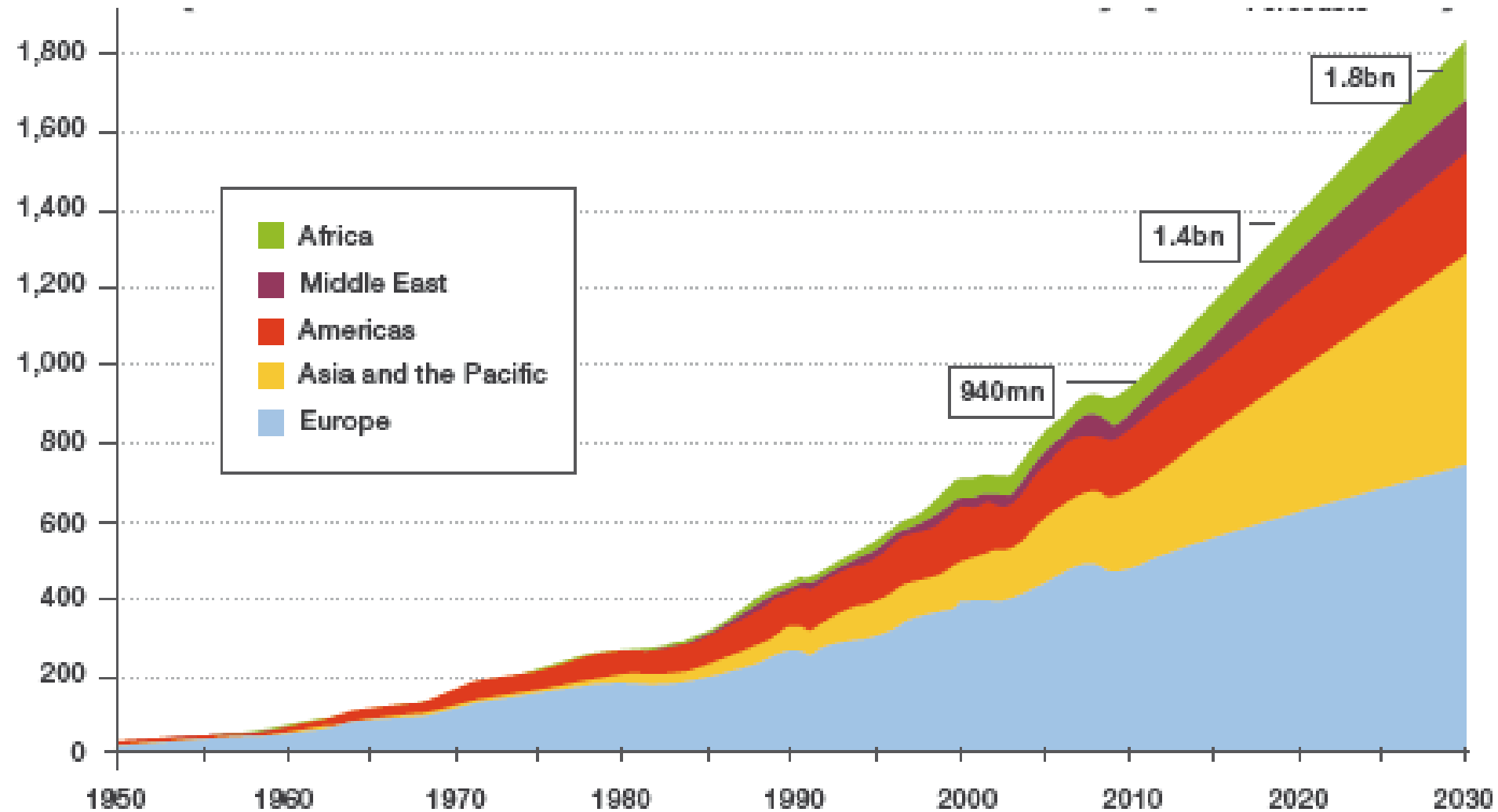
ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΩΣ

2%

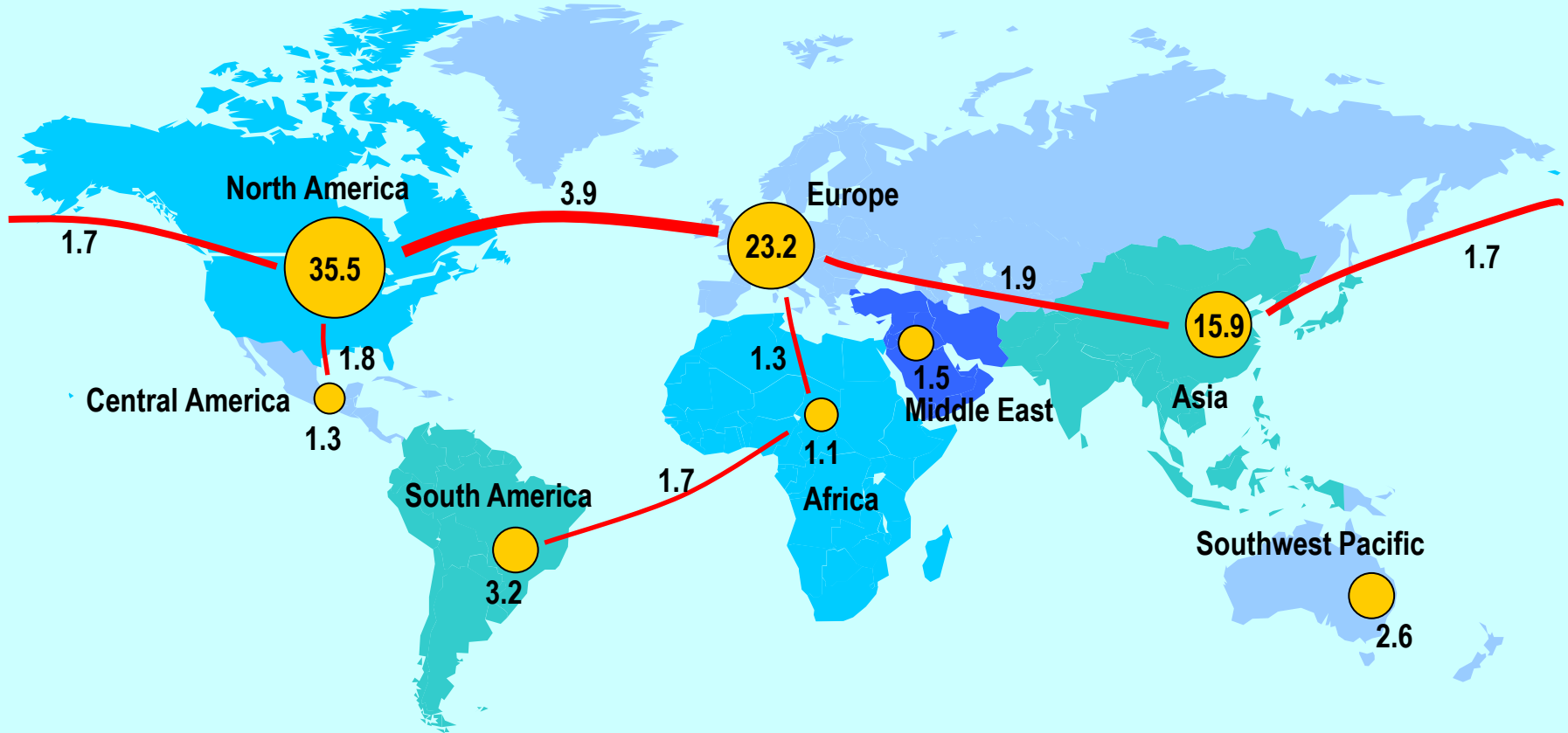
Η υπερίσχυση του αεροπορικού μέσου στις διεθνείς τουριστικές ροές, στον 21^ο αιώνα

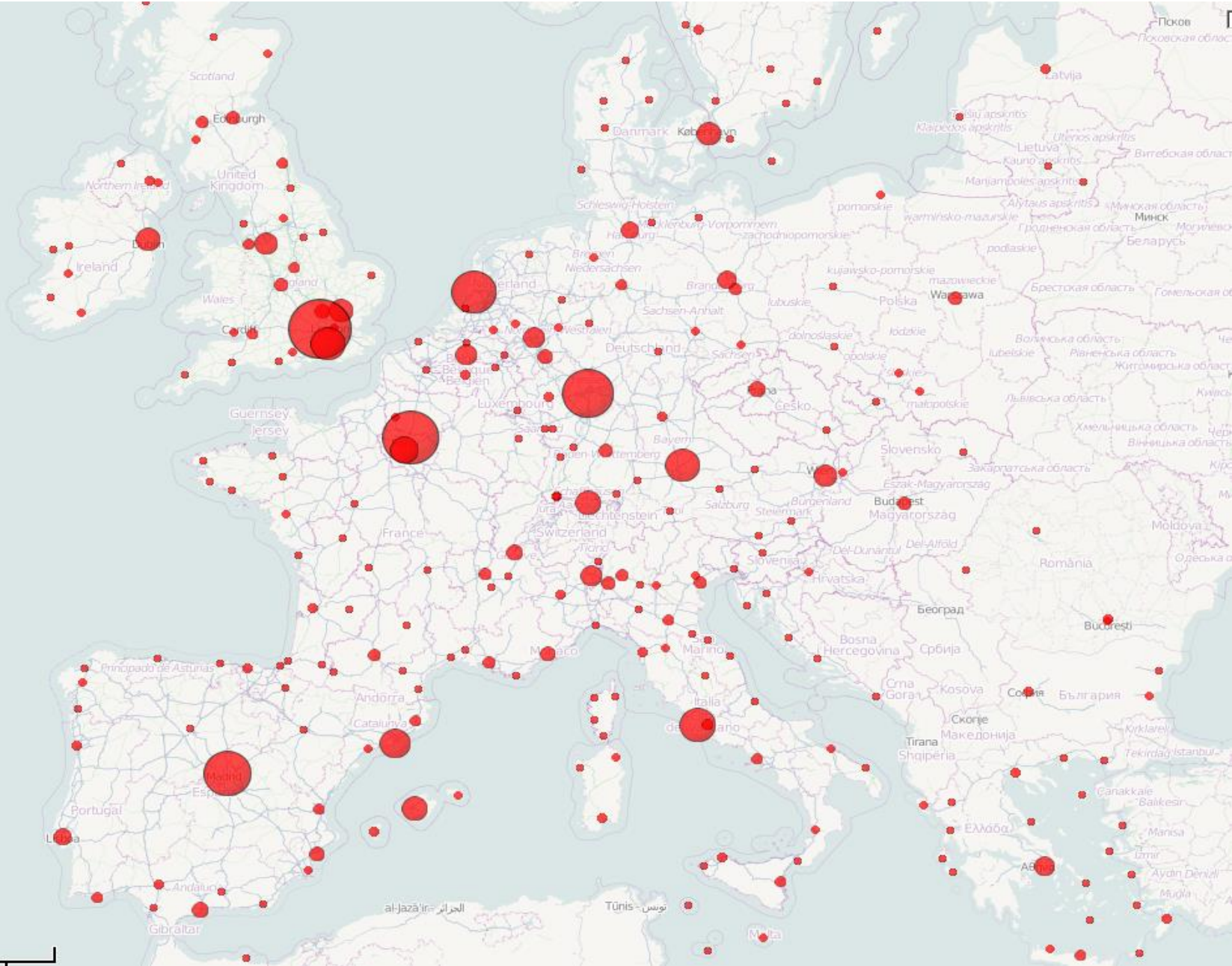
Εξέλιξη των αεροπορικών επιβατών

Major Air Traffic Flows Between Regions, 2000 (% of IATA Scheduled Passengers)

Σημαντικότερα αεροδρόμια στην Ευρώπη

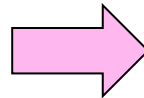
Tour Operators και κυριαρχία στην αγορά

■ Ορισμός ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΝΩΣΕΩΣ ΕΘΝΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ :

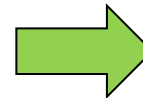
- «Μια επιχείρηση υπηρεσιών η οποία προετοιμάζει, πριν εκδηλωθεί η ζήτηση, τα ταξίδια και την παραμονή των τουριστών, οργανώνοντας τα μεταφορικά μέσα, πραγματοποιώντας τις κρατήσεις στα διάφορα τουριστικά καταλύματα και φροντίζοντας για όλες τις άλλες υπηρεσίες που απαιτούνται στον τόπο του τουριστικού προορισμού (εκδρομές, αναψυχή).
- Αυτή η επιχείρηση προσφέρει μία σειρά υπηρεσιών (τουριστικό Πακέτο) προορισμένων να πωληθούν, είτε άμεσα από τα ίδια της τα γραφεία ταξιδίων είτε έμμεσα με τη μεσολάβηση ανεξάρτητων γραφείων ταξιδίων, σε ομάδες ή μεμονωμένα άτομα σε μία σταθερή τιμή και με ημερομηνίες αναχώρησης και επιστροφής καθορισμένες εκ των προτέρων».

- Σταδιακά, οι **Tour Operators** επέτυχαν την **καθετοποίηση** των υπηρεσιών τους :
- Καθετοποίηση «Προς τα πάνω», με τη δημιουργία κυρίως αερογραμμών, και
- Καθετοποίηση «προς τα κάτω», με τη δημιουργία δικών τους αλυσίδων τουριστικών γραφείων

ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ

TOUR OPERATORS

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ

Αεροπορικές εταιρείες,
Σιδηρόδρομοι, Πούλμαν
κτλ

Ξενοδοχεία

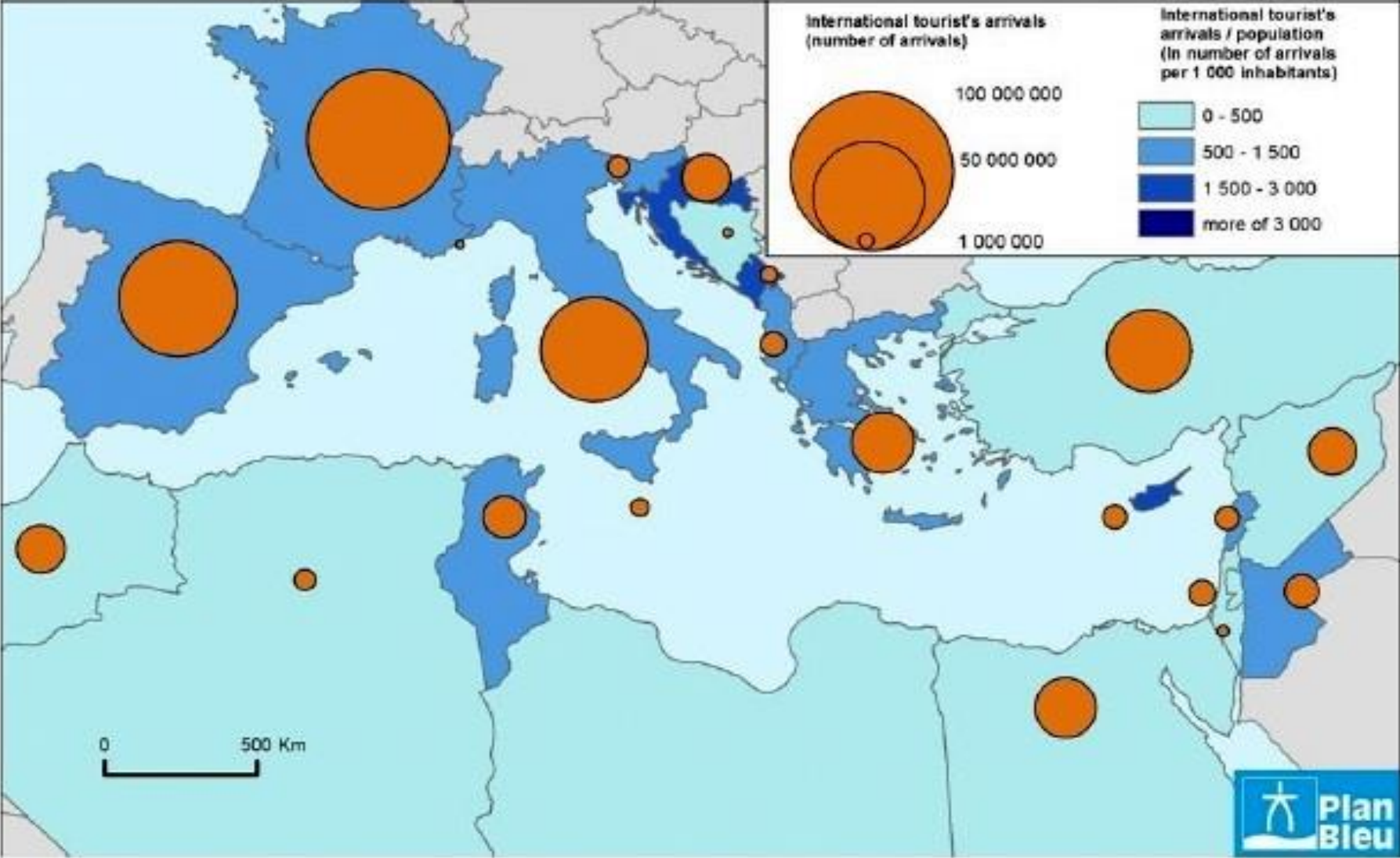
Εστιατόρια

Μουσεία, θεματικά πάρκα,
ξεναγοί, κτλ

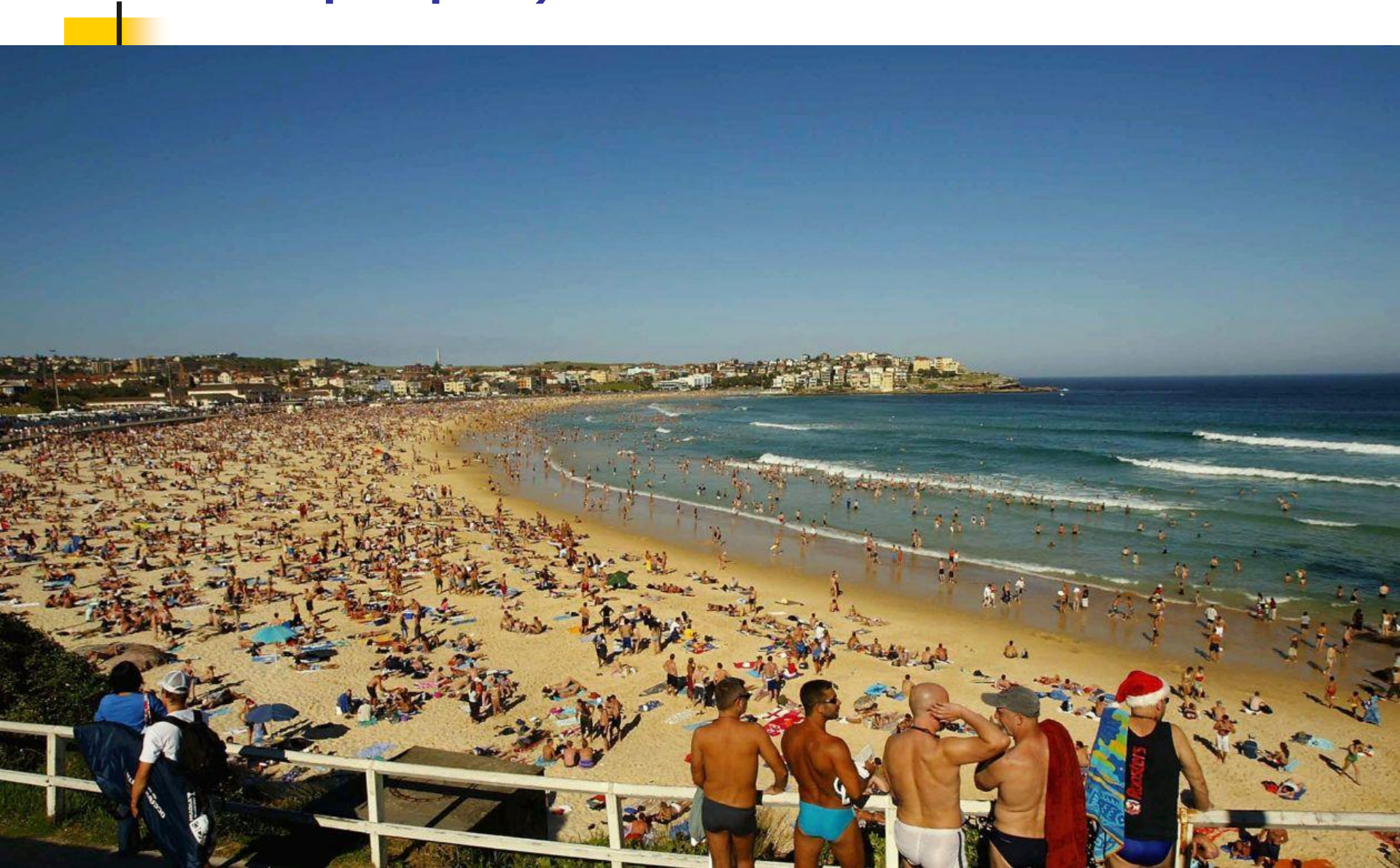
Ο ΔΙΕΘΝΗΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗ ΛΕΚΑΝΗ ΤΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ

ΠΗΓΗ: WTO

Arrivées de touristes internationaux (2010), en millions et en nombre de touristes pour 1.000 habitants. Source: OMT

Τουρισμός 3S

Famagusta Beach, Cyprus

Photo by Edward Nagle

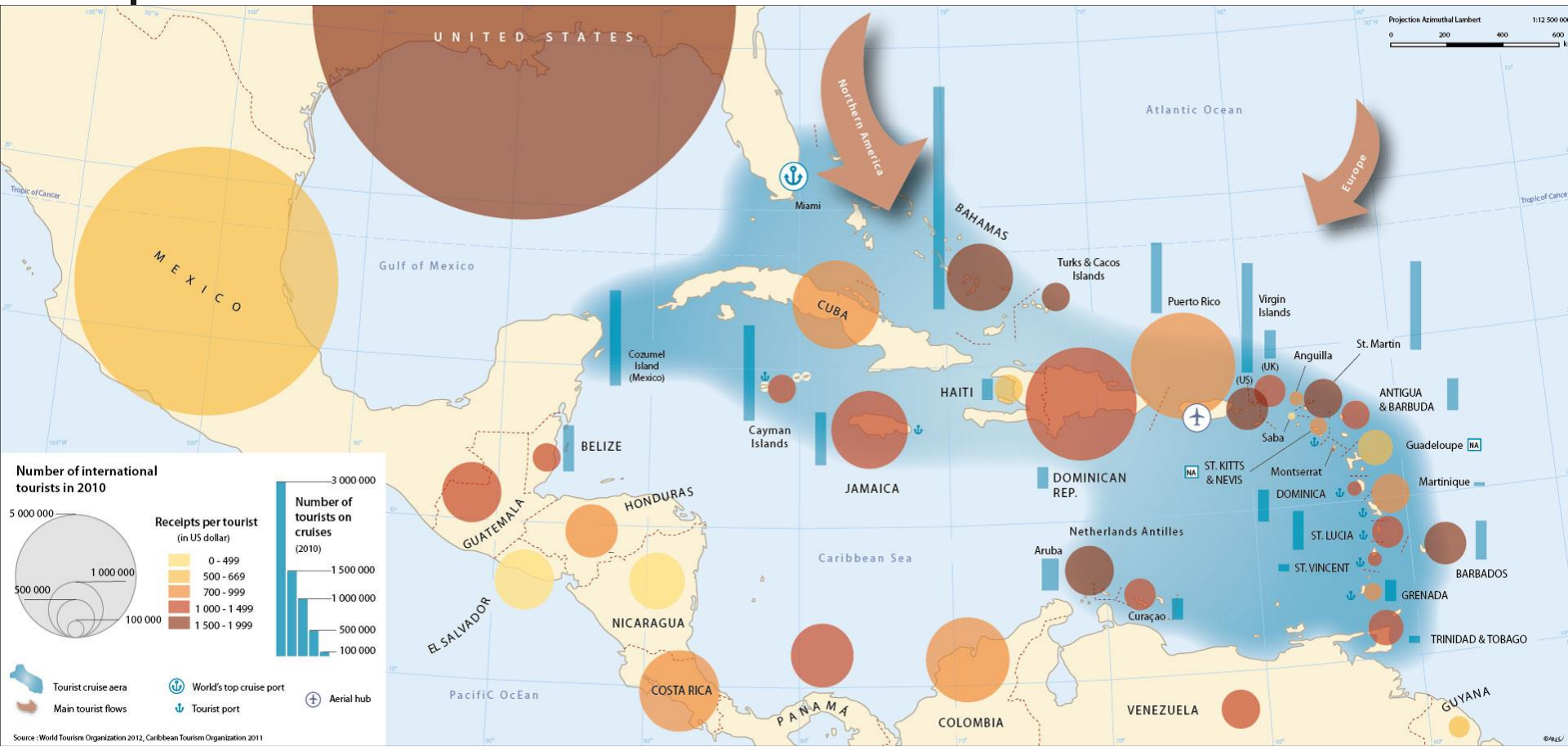

Mamaia
ROMÂNIA

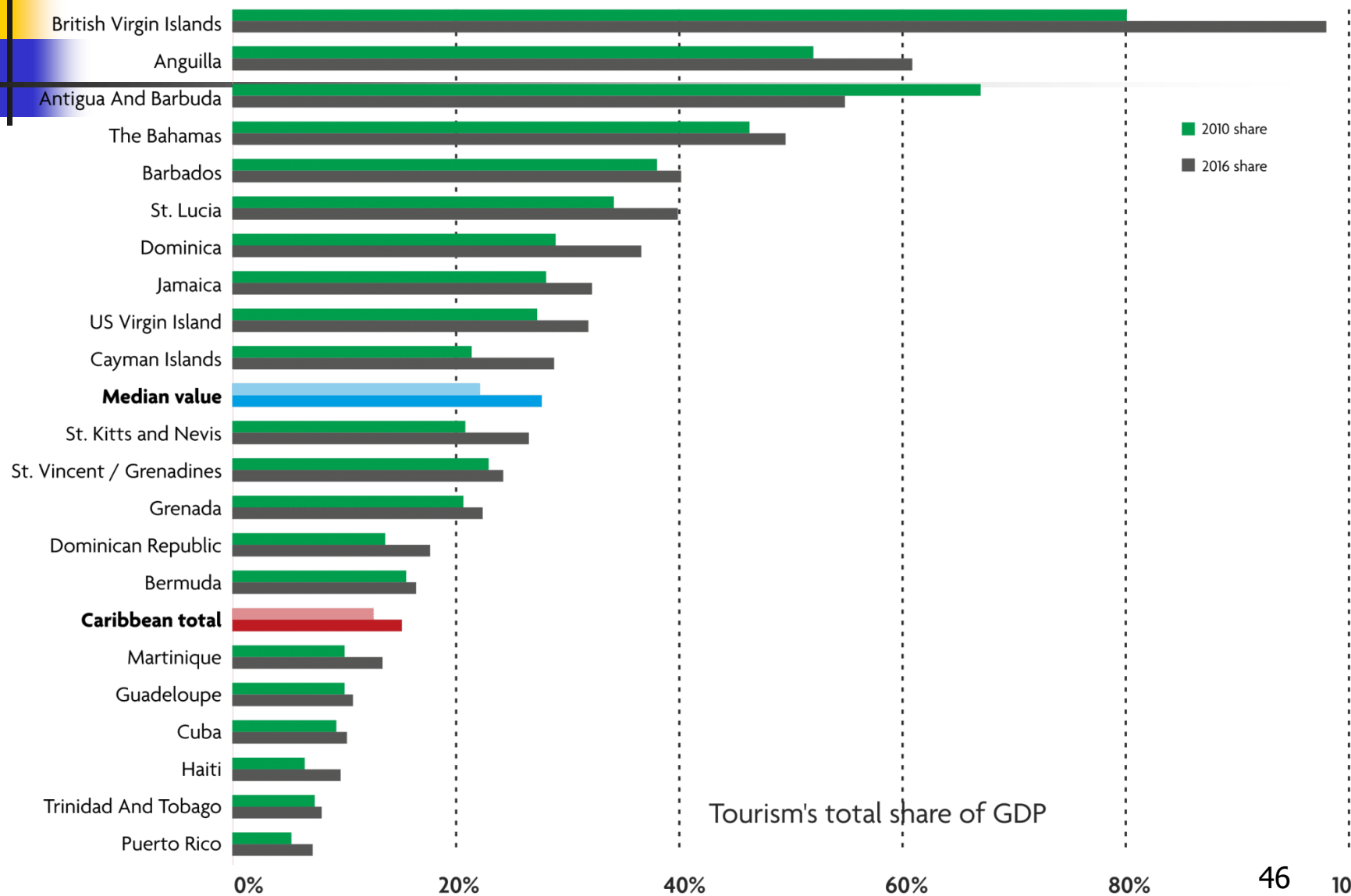
Ο ΔΙΕΘΝΗΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗ ΛΕΚΑΝΗ ΤΗΣ ΚΑΡΑΪΒΙΚΗΣ

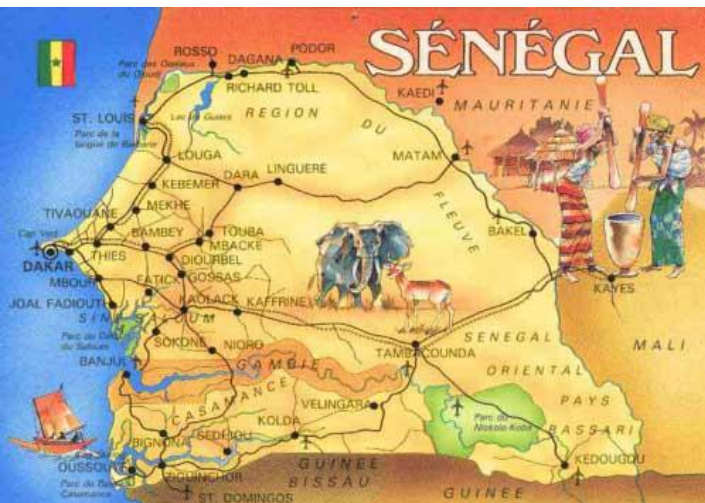
- 2010

ΠΗΓΗ: WTO

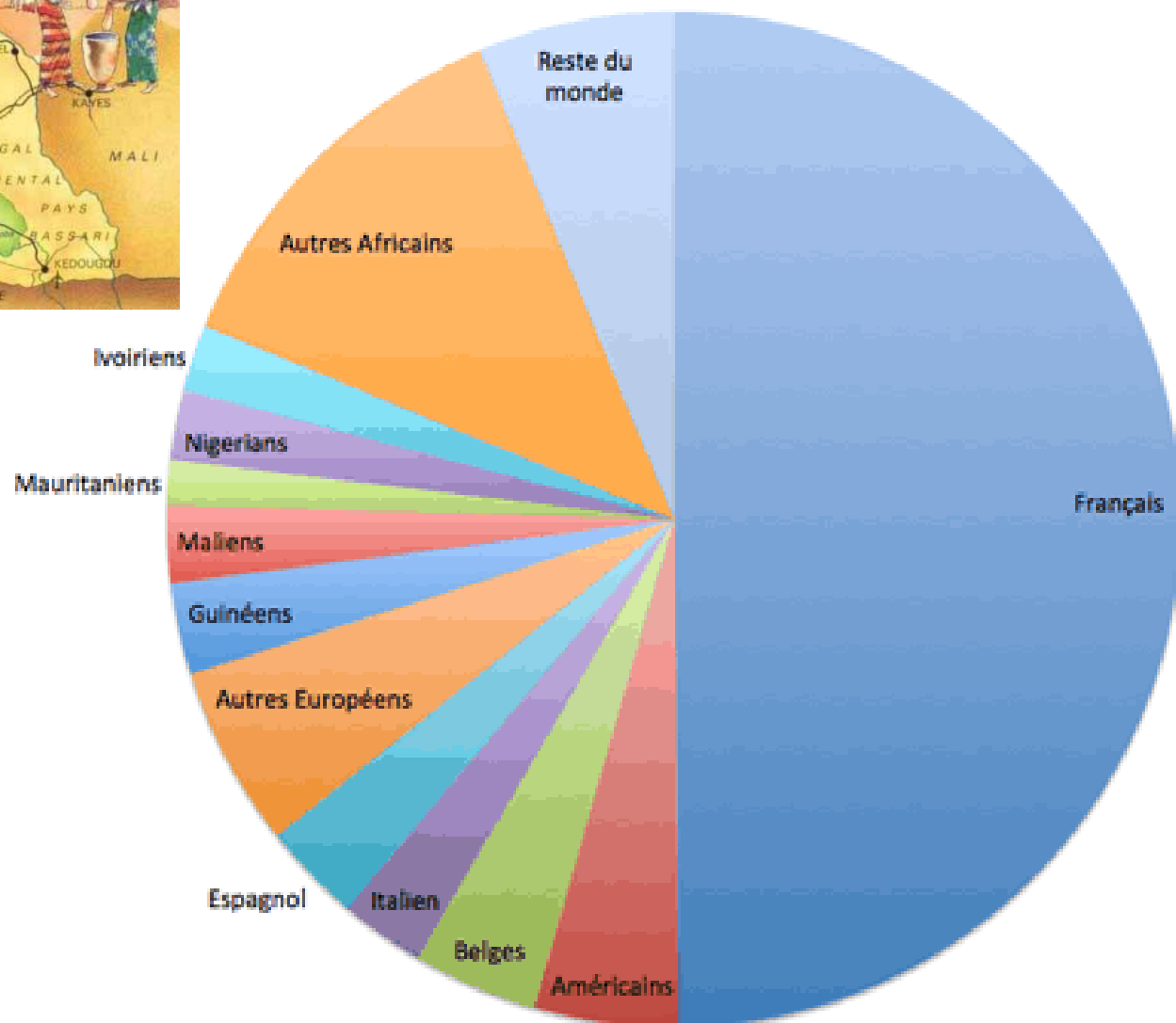

Tourism's total contribution to GDP in the Caribbean

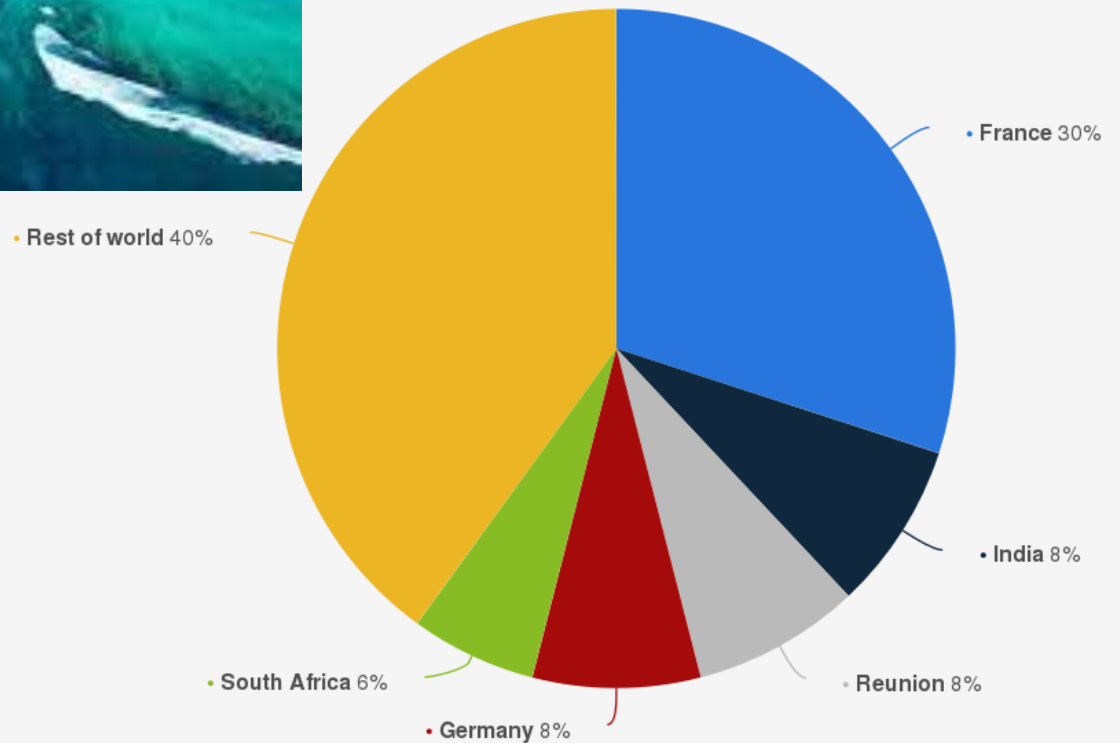
Nationalité des touristes au Sénégal

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ ΣΤΟΝ ΜΑΥΡΙΚΙΟ

international tourist arrivals in Mauritius as of 2021, by origin

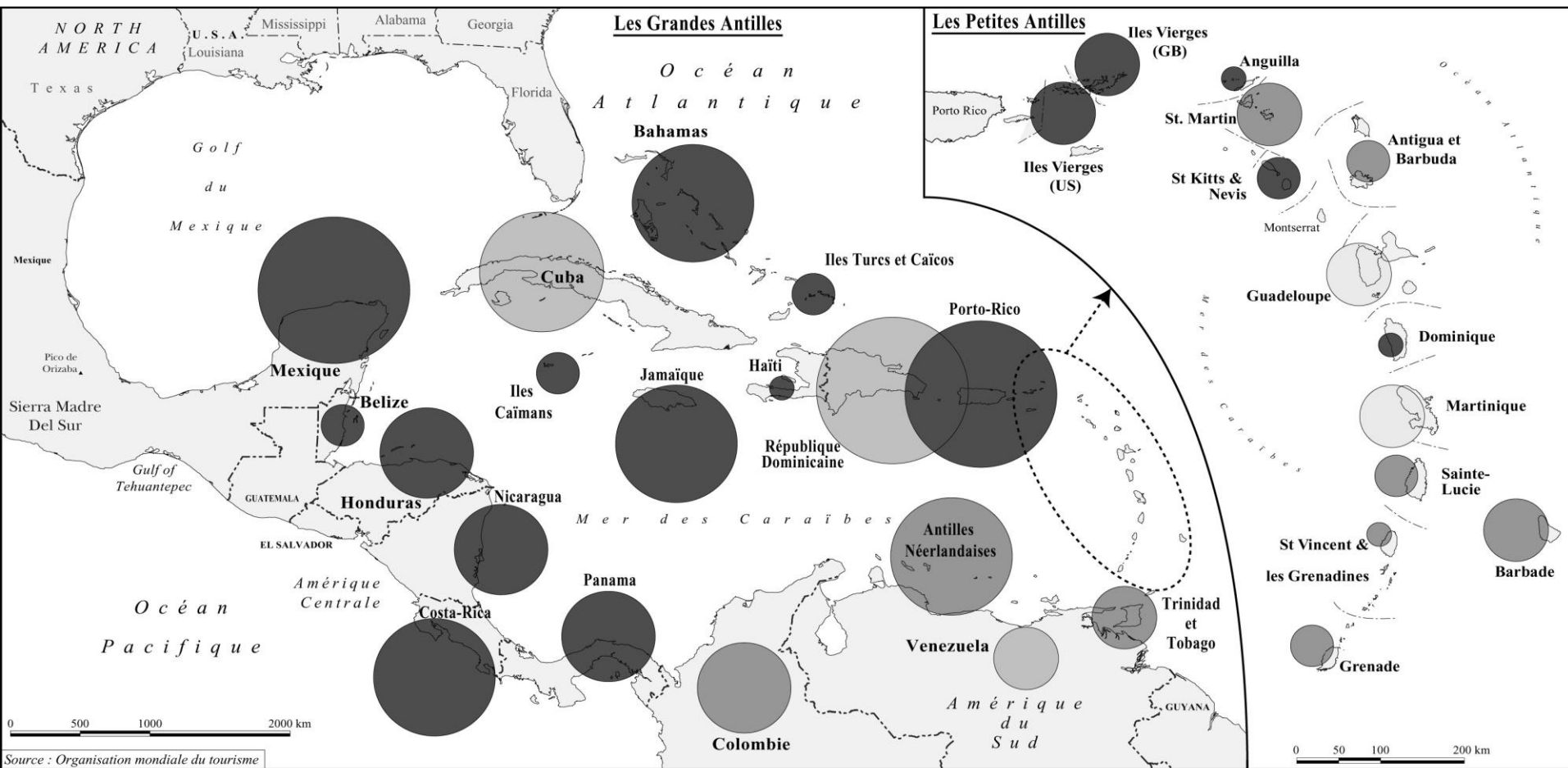

Sources
WTTC; UNWTO; Oxford Economics
© Statista 2022

Additional Information:
Mauritius; WTTC; UNWTO; Oxford Economics; 2021

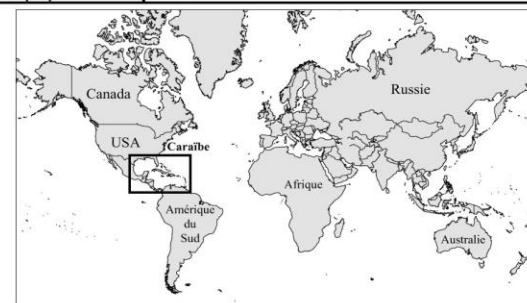
ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ ΑΠΟ ΗΠΑ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΚΑΡΑΪΒΙΚΗΣ - 2004

ΠΗΓΗ: WTO

Arrivées de touristes internationaux en 2004

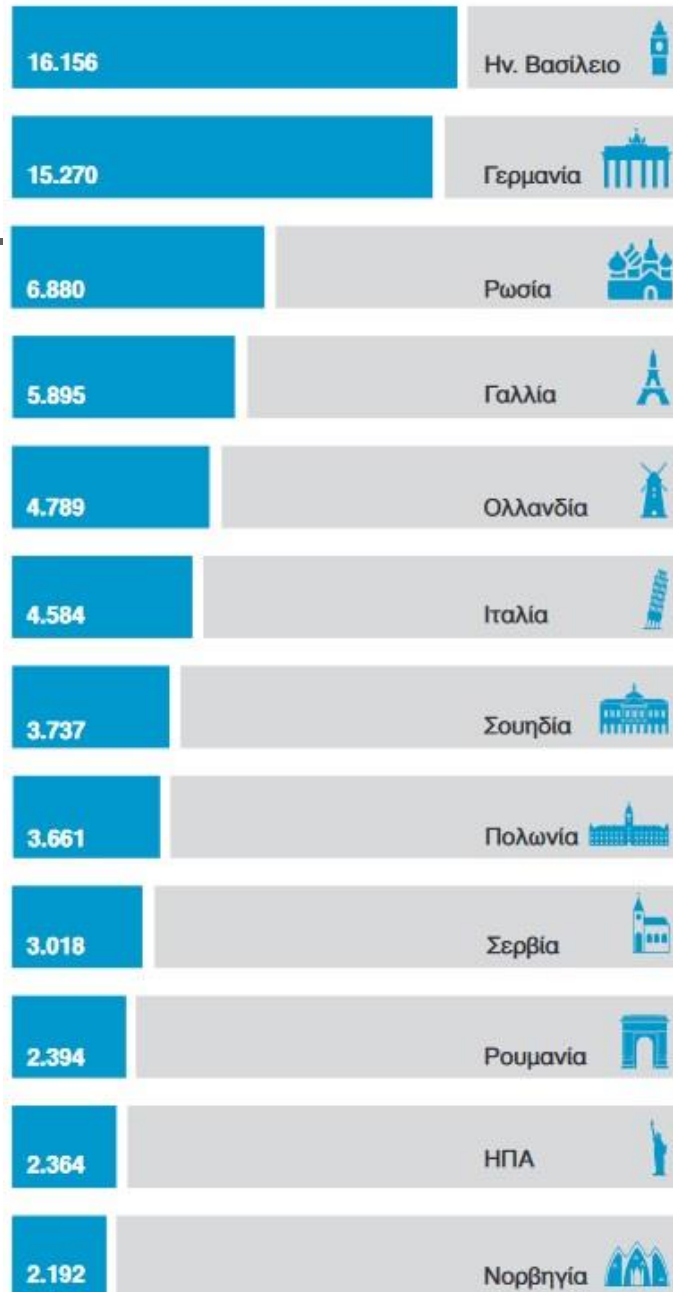
Part des touristes américains (en %)

- η Ελληνική περίπτωση...

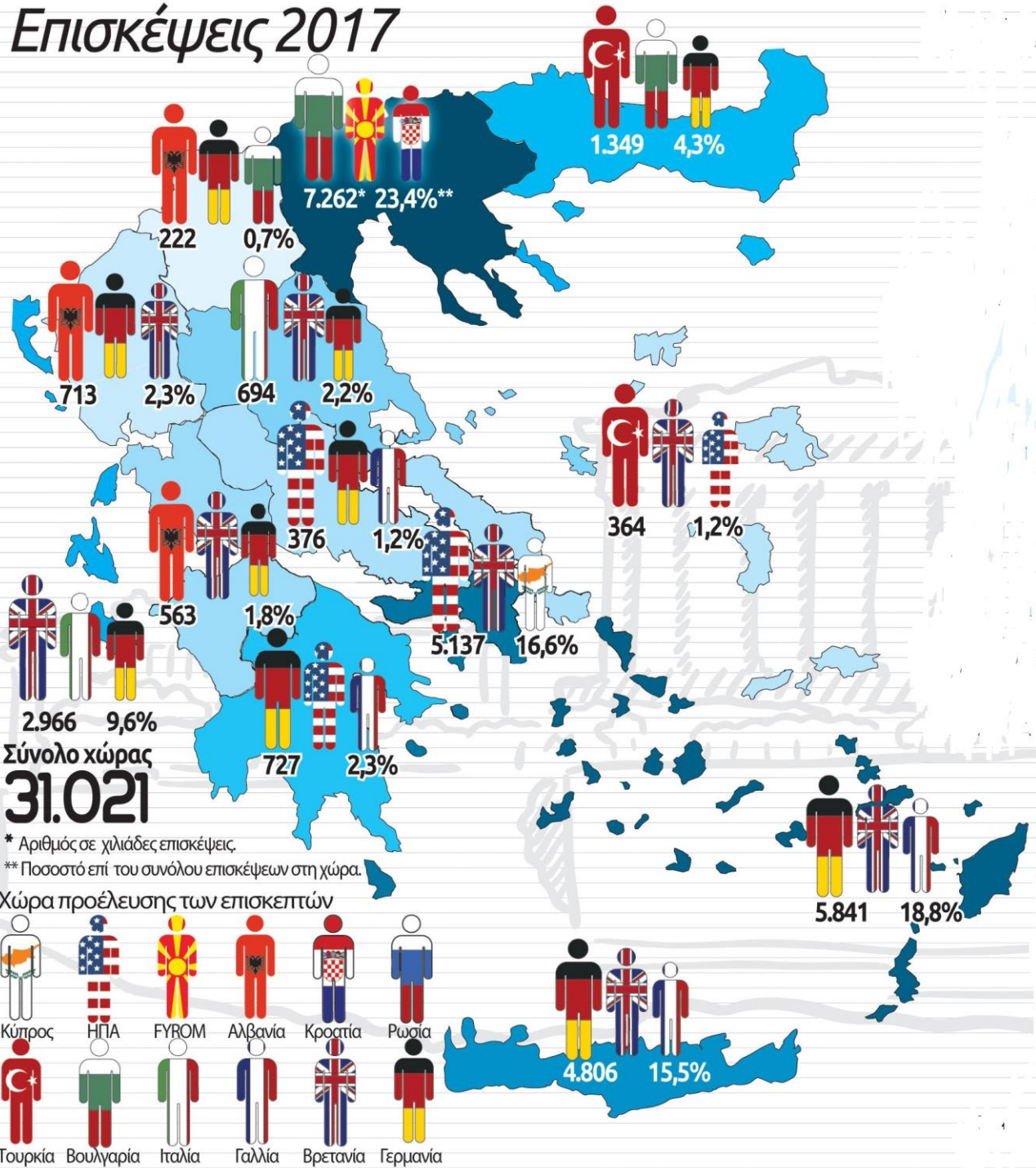
Διανυκτερεύσεις αλλοδαπών σε όλους τους τύπους
καταλυμάτων, 2017 (χιλιάδες)
Οι 12 κυριότερες χώρες προέλευσης

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ – 2017

ΠΗΓΗ: ΕΛΣΤΑΤ

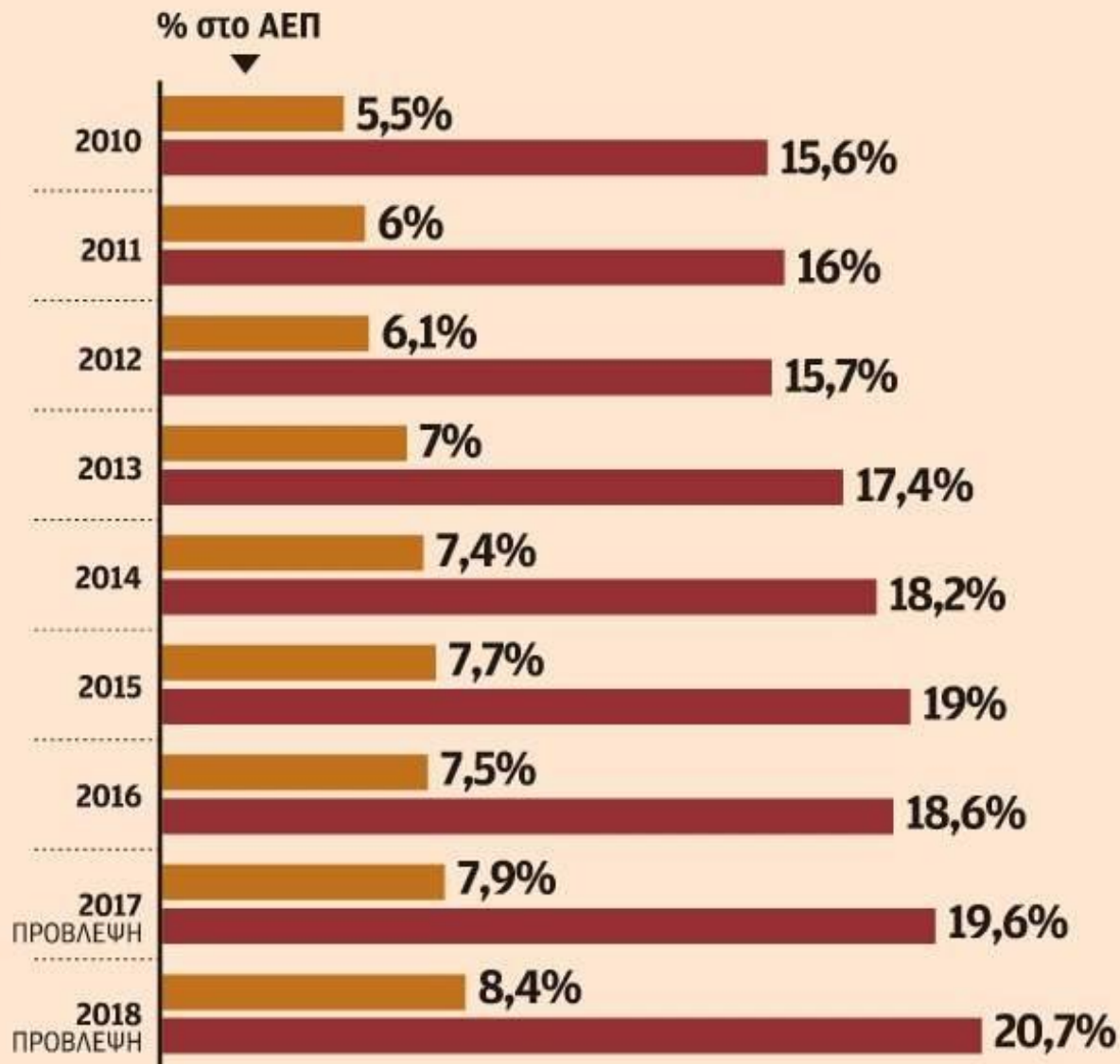
Επισκέψεις 2017

Επιδείνωση της τουριστικής «μονοκαλλιέργειας» κατά την περίοδο της Κρίσης

Η συμβολή του τουρισμού στο ΑΕΠ

- ΑΜΕΣΗ ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΟ ΑΕΠ
- ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΟ ΑΕΠ

Η «βαλεαριδοποίηση» των Ελληνικών νησιών μακρόπνοη πολιτική της ΕΕ ;;

-2019

ΤΑ ΚΕΡΔΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Άμεση συμβολή τουρισμού στο ΑΕΠ Περιφέρειας με στοιχεία 2017
Κατά κεφαλήν ΑΕΠ 2015 σε ευρώ

**ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ
ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ
?**

**ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΜΕΓΕΘΥΝΣΗ**

**ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
?**

**10 %
ΤΩΝ ΘΕΣΕΩΝ
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ**

**12 %
ΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ
ΑΕΠ**

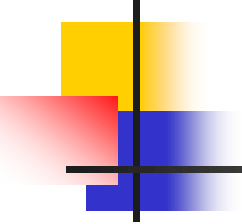
**ΗΠΙΑ ΙΣΧΥΣ
-
ΠΑΡΑΓΩΝ
ΕΙΡΗΝΗΣ
?**

**ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ –
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ
ΑΝΑΠΤΥΞΗ**

**7 %
ΤΩΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΝ
ΕΞΑΓΩΓΩΝ**

**(30 % ΣΤΙΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ)**

Διεθνής Τουρισμός και Πολιτισμός

Ο Διεθνής Τουρισμός
έχει **ΚΑΙ** θετική
συμβολή σε
κοινωνικό και
πολιτιστικό επίπεδο

→ από την άλλη
όμως, οι πολιτιστικές
ανταλλαγές στο
πλαίσιο της
Τουριστικής
δραστηριότητας **δεν**
είναι “ισόνομες”

Διεθνής Τουρισμός και Πολιτισμός

σε έναν βαθμό
άλλωστε,

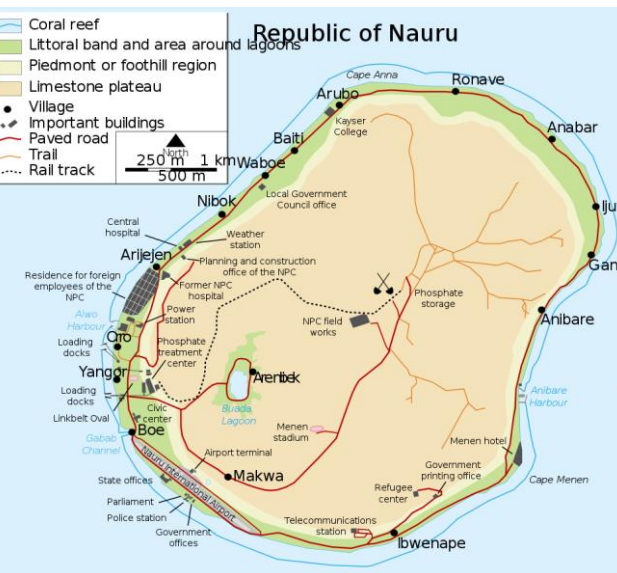
Ο Τουρισμός
προάγει το
«φολκλόρ» και
διαβρώνει τις
παραδόσεις και τις
παραδοσιακές
αξίες ...

Figure 12-7 *The Human Mosaic, Tenth Edition*
© 2006 W. H. Freeman and Company

Διεθνής Τουρισμός και Περιβάλλον

■ Γεωοικονομικά ζητήματα

- - Δυνατότητες ανάπτυξης για συγκεκριμένες αναπτυσσόμενες χώρες

ωστόσο...

- Ανάπτυξη με σημαντικό βαθμό επισφάλειας/αβεβαιότητας
- Ανάπτυξη με σημαντικό βαθμό εξάρτησης (Σε μερικές περιπτώσεις βαθαίνει και διαιωνίζει προϋπάρχουσες εξαρτήσεις, σε οικονομικό και πολιτισμικό επίπεδο)
- Η συνεχής ενδυνάμωση των Tour Operators, τόσο μέσω της καθετοποίησης τους, όσο και μέσω της οριζόντιας επέκτασης τους, ευνοεί τις ισχυρές οικονομίες των χωρών προέλευσης, και επιπλέον, δίνει σε αυτές τον στρατηγικό έλεγχο των ροών

